

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖ**

**PAŽYMA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS PRANEŠĖJŲ APSAUGOS ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO“ PROJEKTO
(toliau – Projektas)
(TAP NR. TAP-18-1526(2); TAIS NR. 18-8795(3))**

2018-10-25 Nr. NV-2838

Vilnius

Projekto rengėja: Teisingumo ministerija.

Projekto tikslas: įgyvendinti Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo Nr. XIII-804 (toliau – PAĮ) 12 str. 1 d., 13 str. 3 d. ir 16 str. 1 d. nuostatas.

Dabartinė situacija: 2019 m. sausio 1 d. įsigalioja Seimo priimtas Pranešėjų apsaugos įstatymas sukuriantis asmenų, pateikusių informaciją apie pažeidimą įstaigoje, su kuria juos sieja ar siejo tarnybos ar darbo santykiai arba sutartiniai santykiai (konsultavimo, rangos, stažuotės, praktikos, savanorystės ir pan.), apsaugos mechanizmą.

Siekiant užtikrinti tinkamą šio įstatymo įgyvendinimą, Vyriausybė iki 2018 m. gruodžio 31 d. yra įpareigota parengti ir priimti reikiamus įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Projekto esmė: Projektu yra tvirtinami trijų tvarkų aprašai:

1. Atlyginimo pranešėjams už vertingą informaciją tvarkos apraše (toliau – Atlyginimo aprašas) siūloma nustatyti atvejus, kuomet pranešėjams, pateikusiems kompetentingai institucijai (pagal PAĮ kompetentinga institucija – Lietuvos Respublikos prokuratūra) vertingos informacijos apie pažeidimus, gali būti atlyginama vienkartinė pinigine išmoka, taip pat detalizuojama tokios išmokos skyrimo tvarka;

2. Kompensavimo pranešėjams už patiriamą neigiamą poveikį ar galimus padarinius dėl pateikto pranešimo tvarkos apraše (toliau – Kompensavimo aprašas) siūloma nustatyti atvejus, kuomet pranešėjams gali būti kompensuojama už patiriamą neigiamą poveikį ar galimus padarinius dėl Pranešėjų apsaugos įstatymo nustatyta tvarka pateikto pranešimo. Taip pat šiame apraše siūloma nustatyti kompensavimo sąlygas, kompensacijų už patiriamą ar patirtą neigiamą poveikį ar galimus padarinius skyrimo tvarką ir jų dydžius;

3. Vidinių informacijos apie pažeidimus teikimo kanalų įdiegimo ir jų funkcionavimo užtikrinimo tvarkos apraše (toliau – Vidinių kanalų aprašas) siūloma nustatyti įstaigose diegiamų ir veikiančių vidinių informacijos apie pažeidimus teikimo kanalų reikalavimus, reglamentuoti informacijos apie pažeidimus teikimą, tyrimą, tvarkymą ir konfidencialumo užtikrinimą įstaigoje.

Priėmus projektą bei 2019 m. sausio 1d. įsigaliojus PAĮ bus sureguliuota kokybiškai nauja visuomeninių santykių sritis – pranešėjų apsauga.

Priėmus projektą bus sukurtos prielaidos veiksmingai taikyti PAĮ įtvirtintas asmenų, pateikusių vertingą informaciją apie pažeidimus, skatinimo (atlyginimas už informaciją), pagalbos (kompensavimo už neigiamą poveikį) ir apsaugos (saugią informacijos kanalų užtikrinimo) priemonės.

Tikimasi, kad sukūrus efektyvią pranešėjų apsaugos sistemą asmenys nebijos ir dažniau pranešinės apie įstaigose daromus pažeidimus, kaip paskatinimą tam tikrais atvejais numčius

atlyginimą. Tuo tikslu taip pat siekiama užtikrinti konfidencialumą bei apsaugoti pranešėjus nuo galimo neigiamo poveikio.

Projekto įgyvendinimui bus reikalingos papildomos biudžeto lėšos. Vidinių kanalų aprašo įdiegimui vidutinio dydžio įstaigoje bus reikalinga apie vieną tūkstantį eurų bei analogiška suma kasmet veiklos išlaidoms padengti - rengėjų nuomone šios išlaidos galėtų būti padengtos iš institucijų vidinių išteklių. Atlyginimo bei kompensavimo aprašų įgyvendinimas pareikalaus papildomų biudžeto lėšų, tačiau neįsigaliojus PAĮ prognozuoti poreikį yra sunku (rengėjų nuomone Atlyginimo aprašas gali pareikalaus apie 200 tūkst., o Kompensavimo aprašas - apie 100 tūkst. eurų kasmet).

Derinimas: Projektas teiktas išvadoms gauti ministerijoms, Specialiųjų tyrimų tarnybai, Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai, Generalinei prokuratūrai, Valstybės saugumo departamentui, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Viešųjų pirkimų tarnybai, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Valstybinei darbo inspekcijai, Valstybinei mokesčių inspekcijai, Nacionalinei teismų administracijai, Lietuvos bankui, Vyriausiajai rinkimų komisijai, Valstybės tarnybos departamentui, Lietuvos verslo konfederacijai, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, Lietuvos darbdavių konfederacijai, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijai, asociacijai „Investors‘ Forum“, Transparency International Lietuvos skyriui, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijai, Lietuvos profesinei sąjungai „Solidarumas“, Nacionaliniam pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimui. Į dalį gautų pastabų ir siūlymų buvo atsižvelgta. Siūlymai ir pastabos, į kurias atsižvelgta iš dalies arba neatsižvelgta, buvo įvertintos derinimo pažymoje teiktoje su pirminiu projekto variantu.

Atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės projektui 2018 m. rugsėjo 28 d. išvadoje Nr. NV-2559 pateiktas pastabas pirminis projekto variantas buvo grąžintas rengėjams tobulinti. Atsižvelgiant į jas projektas patobulintas. Teisės grupės siūlymai ir pastabos, į kurias atsižvelgta iš dalies arba neatsižvelgta, yra įvertintos derinimo pažymoje.

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatom: Projektas atitinka Vyriausybės programos nuostatas. Projektu siekiama prisidėti prie Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 3.3.3 darbo „Kovos su korupcija sistemos tobulinimas“ priemonės „Asmenų, pranešusių apie korupciją, apsaugos sistemos sukūrimas“ įgyvendinimo.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome rengėjams įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės projektui 2018 m. spalio 25 d. išvadoje Nr. NV-2834 pateiktas pastabas.

Siūlome projektą svarstyti Tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėjas

Audrius Kasinskas

